

Ajalehes Postimees 1894 ilmunud Tiflisi eestlase kiri Suhhumi piirkonna eestlaste elu kohta. Taga-Kaukaasia: Abhaasia. Eestlaste asumine Suhhumi piirkonda. Linda küla asutamine. Rasked tingimused. Kliima, viljakasvatus. Rõbinski ja tema raamat. Soov asutada Suhhumisse põllutööselts. Megrelite ja abhaaside tekitatav kahju eestlastele. Estonia ja Linda koolimajad. Estonia laulukoor ja orkester. Estonia ja Linda küla perede arv ja sealne ajalehtede lugemine. Digiteeris A. Aule, kirjaviis muutmata.

Postimees (nr. 105), 16. mai 1894, lk. 1–2

Suhhumi eestlaste elu üle

tuleb meile Tiflisist ühe suguwenna poolt, kes oma külaskäigul Suhhumis säälsete Eesti asunikkuude elupõlwe ja seisukorraga tuttawaks saanud, järgmine huwitaw kirjeldus:

„Umbes tosin aastaid tagasi oli see meie kodumaal igal pool kuulus, et eestlased Suhhumisse rändasiwad. Wõib olla, et see kas mõne omakasu-püüdja üleskihutusel sündis, ehk jälle mõne kirjaniku sule-sünnituste abil, kes Suhhumi ümberkaudsust rahwale kuldselt ette maalisiwad. Nagu see küllalt tuttaw on, ei jäta eestlane, kes oma kodumaad palawalt armastab, teda mitte enne maha, kui igapäewase elu küsimus teda selleks kõige karmimalt sunnib, kui tema raskustele enam ei jõua wastu panna, millega teda tema sündimise-paigas muljutakse. (Nonoh, on ka kergemeelseid wäljarändajaid, kui ka wähemal arwul. P. t.) Nii rändasiwad üksnes kehwmad perekonnad wälja Kaukasia wabamale pinnale oma õnne katsuma. Mitmed nendest laenasiwad juba tee pääl raha teiste käest (sest eestlane awitab oma suguwenda ka siis kui tema enese tulewik alles täiesti tume on.) Neile juhatati kohalise walitsuse poolest kohad kätte, kus nemad asuda wõisiwad. Esimestele anti mere randa, umbes 25 wersta Suhumi linnast maad. Sellele kohale on nemad Eesti küla asutanud. Hilisematele tulejatele anti mägestikus, linna lähedal, maad kätte ja sellele külale anti „Linda” nimeks. Ta seisab umbes 6 wersta kaugusel linnast. Ülemal nimetatud kohad oliwad aga metsarägastikud, mis kõiksugu wäänkaswudega nii läbi ja läbi on põimitud, et ilma kirwe abita wiit sammugi edasi ei pääse. Niisugune laan oli eestlase uus kodumaa, nendele ettekujutatud Kanaan. Ei siin olnud ühtegi põllulapikest neid ees ootamas, ei ühtegi elumaja ega sooja tuba, kus oleks wõinud märjaks saanud riideid kuiwatada. Sää! pidi esiotsa puu all aset wõtma. Alalised wihmasajud, nagu see metsarikastes kohtades harilik on, peawad maa pinna ühte lugu niiske. Lehtede tiheduse pärast ei tungi päike ialgi teda kuiwatama, waid hautab seda enam. Tuul puutub üksnes puude latwu. Õhk on lämmataw ja niiske. Seda wõib arwata, kui rängasti niisugune kõiksuguste mädahaisudega täidetud õhk terwise pääle mõjub. Sellest sündis, et külmtõbi ja kopsu põletik peaaegu pooled nendest ära närtsitas ja neid enneaegu hauda saatis. Sellest annab wäikene surnuaed oma hauaküngaste ja ristide rikkuse poolest täielikku tunnistust. Elama jäiwad üksnes need, kellel Looja raudse terwise oli kinkinud. Mõned nendest, kellel

weel jõudu oli teekonda ette võtta, jätsiwad Suhumi silmapilk jumalaga ja rändasiwad kas kodumaale tagasi ehk mõnesse muusse kohta Wenemaale. Sinna jäiwad üksnes need, kel enam wõimalik ei olnud reisi ette võtta. Need paniwad kirwed tublisti tööle, ehitasiwad kõige päält omale kindlamat pääwarju ja hakkasiwad siis jõudumööda metsa põlluks muutma.

Missuguse meelekindlusega nemad kõiksugu ärarääkimata ränkuste wastu on sõdinud, see on täiesti imekspanemise wäärt. Ja ometigi on nende mehisus kõige raskemad takistused jõudnud kõrwale saata. Selleks annab nende praegune seisukord täielikku tunnistust.

Postimees (nr. 106), 17. mai 1894, lk. 2

2

Nende läbipääsemata metsa-räгатikkude asemel, kus umbes tosina aastate eest mesikäpp mets-sigade pääle jahti pidas, ehk huntide karja wastu wõitles, säääl seisawad nüüd kenad walged elumajad kõigi kõrwaliste hoonetega ja noore wilja- ja wiinapuu aedadega, mille ümbrust piirawad wäikesed aga hoolsasti haritud põllumaad. Kliima ei mõju enam mitte nii kahjulikult terwise pääle. Päikene kuiwatab kiirelt märjaks saanud maapinda. Tuul selgitab õhku. Kõige suurem põlluwili on siin kukuruus wõi mais, mis siinses kliimas anderikkalt kaswab. Teised wiljad on näituseks: rukis, nisu, odrad; kaer kaswab rohkem kõrreks kui teradeks, selle pärast ei peeta teda säääl ka mitte. Wiinamarju kaswatatakse juba ka ja pressitakse wiinagi, aga lühikese aja jooksul ei ole jõudnud seda weel kuigi suureks sissetuleku-hallikaks teha. Edespidi tahawad Eesti asujad ka siidiussidega proowi teha, kui nad selle kaswatuseks täielikkusid teadusid on kogunud. —

Hiljuti käis üks herra Ribinsky, kes ajalehe „Кавказъ” kaastöeline ja ka ühtlasi „Keiserliku Kaukasia põllutöö-seltsi” liige on, Suhumi ümberkaudseid kohtasid uurimas. Sellele awaldasiwad eestlased soowi, et Suhumisse põllutöö-selts saaks asunud, mis läbi nemad enam Kaukasia põllu-asjandusega tuttawaks wõiksiwad saada. Nimetatud herra olla ka lubanud mõjuwas kohas ette panna, et Suhumisse osakond saaks asutatud, mis „Keiserliku Kaukasia põllutöö-seltsiga” ühenduses seisab, mis Tiflisis elutseb. Herra Ribinsky on selleks üleskutseks raamatu wälja andnud, mida ta ümberkaudsetele elanikkudele hinnata kätte saatnud.

Wäga suurt kahju teewad eestlastele kohalised naabri-elanikud mingreelid ja abhaasid, kes tihti nende kariloomasid kui ka hobuseid warastawad. Kohaliline walitsus on kül asunikkudele, igale peremehele püssid käte jäganud tarwilise moonaga ja ka selle eesõigusega, et neid tarwilikul korral täiel mõõdul pruukida wõib, aga see mõjub wähe. Suurt takistust sünnitab neile ka see, et neil weel mitte kindlaid põllupiirisid ei ole. Olla küllalt käidud plaanisid tegemas, aga ikka olla takistusi ette tulnud. (?)

Kõigi nende ülemal nimetatud ränkuste wastu wõideldes ei ole Suhhumi eestlaste waim hariduse poolest sugugi kodumaa suguwendade omast taha jäänud, waid nende wäsimata püüded on neid kaunisti edasi aidanud. Mõlemas Eesti külas, kui ka Lindas, on omad koolimajad, kus tublid koolmeistrid nooresoo hariduse kallal töötawad, kui ka pühapäiwiti kohaliste elanikkude eest kooli-ruumides õpetaja kohuseid täidawad. Eesti külas on ka juba mõnda aastat mängu- ja laulukoor elutsemas, mõlemad tublil järjel. Ka saab sääl juba näitemängusid mängitud ja rahwas wõtab sellest lõbustusest elawalt osa. Sissetulnud rahast ei saa kulud mitti maha arwatud — neid kannawad näitlejad ja mängijad ise — waid see saab kas mänguriistade ehk nootide ostmiseks ehk mõne muu kasuliku asja edenduseks pruugitud.

Lina külas ei ole kül weel mitte ülemal nimetatud asutusi, sest et selle küla asunikud mägelisel maal üksteisest liig kaugel elawad ja selle pärast niisugused kokkukäimised täiesti wõimatud on.

Ka ajalehti loetakse Suhumis rohkel arwul, näituseks Eesti külas, kus 90 peret on, loetakse kõiksugu Eesti keelseid ajalehti kokku terwelt 18 eksemplaari. Pääle selle käib sääl 5 eksempl. „Laulu ja mängu lehte” ja 1 eksempl. Wene keelelist lõbu lehte „Вокругъ Свѣта.” Linda küla elanikkude arw on pool wähem, selle läbi loetakse sääl ka wähemal mõõdul ajalehti.

Eelnimetatud hr Ribinsky, kes asjatundja mees on, seab eestlased nii hästi põlluharimises kui ka koduses puhtuses ja hariduses kõigist teistest asunikudest ette, nõnda wenelastest, sakslastest, greeklastest, ja räägib nendest wäga soojal toonil oma wäljaantud raamatus. Minu arwates on siinsed eestlased seda ka täiesti ära teeninud. Mina omalt poolt soowiks neile kõigest südamest hääd käekäiku ja ka tulewikuks seda kõikumata meelekindlust parema poole püüdmises.

Tiflisi eestlane